СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 71. Джерзи Сіти, Н. Дж., понеділок, 28. марта, 1927. VOL. XXXV. No. 71. Jersey City, N. J., Monday, March 28. 1927. THREE CENTS

МЕКСИКО СТОЇТЬ ПЕРЕД НОВОЮ РЕВОЛЮЦІЄЮ

ЗНЕСЕННЄ ЗАБОРОНИ ПАЧКОВАННЯ ОРУЖА ПІДБАДЬОРЮЄ ВОРОХОБНИКІВ.

МЕКСИКО, 25. марта. — Від коли американський уряд дав до зрозуміння, що він знесе свою заборону пачковання оружа зі Злучених Держав до Мексика, як дня 28. марта вийде американсько-мексиканський договір проти пачкарства, Мексико сподіється нової революції.

В Мексику є богато несвідомого елементу, який зовсім не розуміє небезпеки, яка грозить Мексикови на случай такої революції, і власне сі домагаються оружа, щоби починати оружний рух проти уряду. Знесенне заборони пачковання оружа зі Злучених Держав приходить їм на руку, і на саму вістку про знесення сеї заборони по ріжних мексиканських стейтах стали підносити голову всякі противники уряду. Католицькі епископи стараються використати ситуацію для себе.

Уряд Мексика поробив надзвичайні кроки осторожности проти подібних рухів в околиці самої столиці. Тут має він мати півосьма тисячі зоруженого війска для боротьби проти можливих ворохобників.

УРЯД ВІДДАЄ В ПРИВАТНІ РУКИ ВОЗДУШНИЙ ПЕРЕВІЗ ПОЧТИ.

НАЙЛІПШІ ВІЙСКОВІ ЛЕТУНИ ПОБИВАЮТЬСЯ О СЕ ПРАВО.

ВАШИНГТОН, 25. марта. — З огляду на те, що почтовий уряд перестає з днем 1. липня перевозити урядово почту воздухом межи Ню Йорком а Шикагом та віддає сю роботу в приватні руки, до уряду зголошується богато фірм та осіб по се право. Досі зголосилося межи иншим 14 найкращих війскових летунів. Кождий з них складає певну суму гроша для зорганізовання воздушного підприємства для перевозу почти.

ВИБОРЧІ УРЯДНИКИ ЗДЕРЖУЮТЬ СЛІДСТВО НАД ВИБОРАМИ СЕН. ВЕРА.

ФИЛАДЕЛФІЯ, 25. марта. — Ще два дні тому приїхала сюда сенатова комісія Ріда, щоби прослідити вибір сенатора Вера, але ще й досі не могла найти виборчих скринок з голосами, які впали підчас сього вибору. Комісія мусить тепер іти до суду, щоби вимогти на виборчих урядниках видання голосів.

ПРОЦЕС ЗА ПОБИТТЄ СВЯЩЕНИКА.

ЛАЙОНС, Джорджія, 25. марта. — Нині покінчилася тут справа проти пятьох довколичних фармерів, яких священик Р. Т. Джовнс обжалував за побитте. Мали вони напасти на нього в ночі, звязати та тяжко побити. Хоча вони були замасковані, священик пізнав їх. На суді однак кождий з них предложив алібі (докази на те, що в час злочину він був у другім місци) і їх усіх звільнено.

РЕДАКТОР ФОРДОВОЇ ҐАЗЕТИ СВІДЧИТЬ, ЩО ФОРД ЇЇ НЕ ЧИТАВ.

ДІТРОЙТ, 25. марта. — Вилиєм Дж. Кемеро, редактор Фордової ґазети „Де Дірборн Індепендент", котру Сапіро, жидівський адвокат з Шикаго, позиває за образу чести, заявив нині на суді, що Генрі Форд своєї ґазети не читає. Редактор говорив, що Форд не знав Сапіра.

ПОЛІСМЕН ПОМЕР ВІД СКАЖЕНИНИ.

НЮ ЙОРК, 25. марта. — В урядовім шпитали повіту Кингс погиб нині від скаженини міський полісмен Джан Мекдермот. Мав він літ 29. Скаженною заразив його через укушенне пес, якого він підняв на улиці та привів до поліційної стації. Собака, підогрівшися в теплі, стала заховуватися подратовано та вкусила свого добродія. Мекдермот не доніс зарядови про свій випадок, а два місяці по сім укушенню в нього показалися прояви затроєння собачою скаженнию.

Коли він зголосився до міського лікаря, сей міг хиба лишень сказати йому, що вже за пізно лічитися на скаженину, бо лічення системою Пастера вимагає сейчасового лічення по вкушенню. Вкушена людина повинна донести про вкушенне сейчас. Вживанне години чи якого другого домашнього средства недуги не вилічує, а лишень задурює людину, яка сього вживає.

Міський уряд каже, що звичайно число випадків скаженини серед людий не дуже мале, але послідними часами лікарі мали богато зі сим до роботи, бо в місті й околиці є богато скажених псів і котів. Се й вимагає спеціяльної осторожности зі сторони населення.

КОРАБЕЛЬ З ІНФЛЮЕНЦОЮ ДОЇХАВ ДО ПОРТУ.

САН ФРАНЦИСКО, 25. марта. — Американський війсковий транспортовий корабель „Шато Тієрі", який виїхав з нюйорского порту в дорогу до Сан Франциско та Гонолюлю, а на якому появилася пошесть інфлюенци, доїхав уже до сього порту.

Заряд корабля каже, що на кораблі появилася була друга пошесть інфлюенци, але лікарям і шпитальним послугачам удалося пошесть зломати. Всіх хорих поставлено на дієту, даючи їм лишень помаранчі й молоко, а рівночасно розвеселювано їх музикою та оповіданнями.

МАЄТКИ ПРОТЕСТАНТСЬКИХ ЦЕРКОВ.

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 24. марта. — На річній конференції фінансового комітету федеральної Ради Церков, що лучить усі протестантські церкви, стверджено, що загальний маєток американських протестантських церков виносить 1 міліярд 600 міліонів долярів.

ФІЛЬМ „ТАРАС ШЕВЧЕНКО" В АМЕРИЦІ.

ВУФКУ провадить переговори з американськими кіно-організаціями про придбання „Тараса Шевченка" для Америки.

АВСТРІЙСЬКА ПОЇЗДКА ДО СОВДЕПІЇ.

Австрійський торговельний музей організує під кінець березня поїздку до Совітського Союзу всіх тих господарських кол, що зацікавлені совітським ринком.

СТРІЧА АНГЛІЙСЬКОЇ КОРОЛЕВОЇ З НЕБІЩИКОМ.

Недавно англійська королева звиджувала лондонський університет. Коли війшла до салі засідань колеґії професорів, налякалася. Побачила перед собою старенького чоловіка в старосвітськім убранню зпеперед сотні літ. Старушок сидів собі не рухаючись, у старомоднім кріслі і дивився на королеву застиглими очима. Щойно професори пояснили королевій, чому старушок не встав на її привитання. Це була мумія добродія університету, великого англійського ученого Бютама, який помер в 1832 р. Увесь свій маєток записав університетови, одначе під умовою, що його мощі будуть забальсамовані і що він у свойому кріслі буде брати участь у засіданнях колеґії професорів. Волю вченого виповнено і він вже майже сотню літ після смерти бере німу участь у засіданнях все нових товаришів по фаху.

ЖИДИ ВЕДУТЬ ПРОТИУКРАЇНСЬКУ ПОЛІТИКУ?

В Берестю жидівський театр грає штуку п. з. „Жертви України". В цій штуці виступають Шварцбарт і Петлюра. Петлюру представлено як бандита — насильника. — В цім самім Берестю на засіданню міської ради Жиди голосували проти української мови у відозвах міської управи до населення. — В Луцьку при виборі президіяльних міської ради голосували Жиди проти Українців, хоча передтим заключили з Українцями умову.

НОВИЙ СЦЕНАРІЙ.

Сценарист Марк Кнежинський закінчив і здав ВУФКУ новий сценарій „Антоніо Теренто". Сценарій малює життя робітників та їх боротьбу з фашистами в Італії.

УКРАЇНСЬКА ОПЕРЕТА.

Наступною постановкою колективу української оперети буде музична комедія „Мартин Рудокоп".

ПІДСУМКИ РОБОТИ ІСТОРИЧНИХ УСТАНОВ УКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ.

Академія Наук підсумувала роботу своїх історичних установ.

Особливо цікаво відзначити розроблення української історії в установах Академії за останній рік.

Катедра історії українського народу протягом 1926 р. збірала матеріяли щодо письменства, етнографії, то-що.

Історична секція навязала зносини з науковими робітниками на місцях, поширила сітку корреспондентів. До праці в секції було притягнено сотні людей. Історична секція друкувала свої праці в ріжних виданнях спільно з науково-дослідною катедрою. Було проведено кілька прилюдних засідань, із було присвячено памяті Франка, Гнатюка, то-що. Ці засідання викликали значний інтерес і притягли велику скількість слухачів.

Над вивченням економіки України працювала спеціяльна підсекція, історично-економічна, яка звернула особливу увагу на історію колонізації, торгу, промисловости й взагалі на економічні відносини 17—19 століть.

За рік історичні установи Академії видали 148 аркушів історичних праць. Закінчується друком 78 аркушів, здано до друку 35.

ЯК ПОБОРЮЮТЬ БОЛЬШЕВИКИ РЕЛІҐІЮ?

В одному селі на Харківщині перебував на вакаціях син місцевого священика Олексій Федоров. Загорілий комуніст — Олексій навертав селян на комуністичну віру, кпив собі з церкви, висмівав свого батька. В селі стояла від богатьох літ загально шанована фігура св. Миколая. Олексій намовляв людей, аби розбили фігуру св. Миколая, а на його місце поставили памятник героям большевицької революції. Селяне були обурені таким задумом. Та ось одного разу фігура промовила. Говорила хриплим голосом про єдиноспасаємість большевизму, опісля відспівала большевицький гимн, а вкінці стала висвівувати веселі пісні. Люди здурніли. Не знали, що це має значити. Жінки по нараді винесли постанову, що не можна почитати святого, який не має в собі духа побожности. Коли фігуру звалено, з її підніжа випав радіо-апарат, при помочі якого комуністичний блазен піддурив людей.

ЕЛЕКТРИФІКАЦІЯ КУСТАРНОЇ ПРОМИСЛОВОСТИ.

Камянець-Подільський округ закінчив будувати електростанцію, що дасть світло містечкові Дунаївцям і околишним селам. Стацію збудовано коштом Дунаєвецького райвиконкому і місцевою кооперацією. Одержано було кредиту від Електробанку 70 тис. карб.

Намічено поставити ще два дизелі, могутністю 240 кінських сил, щоб електрифікувати всю кустарну промисловість міста.

В ЕТНОГРАФІЧНО-ФОЛЬКЛЬОРНІЙ КОМІСІЇ ПРИ УАН.

Краєзнавча праця за останні часи все більш та більш цікавить радянське суспільство. Помітний зріст цікавости до неї й за кордоном, зокрема до історії культури, як матеріяльної, так зокрема і духової. Після певних часів занепаду, за часів імперіялістичної війни, а почасти й до неї, відродились у нас і певні наукові заклади та комісії, що ставлять собі завданням дослідження народнього побуту, фолькльору і т. ин.

Одним з таких закладів, що інтенсивно працюють в цій ґалузі, є етнографічно-фолькльорна комісія при Академії Наук у Києві. Не вважаючи на свої ще не дуже численні сили, та обмежені кошти, ця комісія зуміла розвинути чимале діяльність, як в самому Києві, так і на місцях. Зокрема вона зуміла знайти і притягнути цілу низку кореспондентів з місць. Таких кореспондентів має тепер комісія до трохсот, при чому складаються вони значною мірою якраз з селян-незаможників, культ. та політ. просвіт. робітників та комсомольців. Щоб ще поширити свої територіяльні звязки, притягається до цієї праці також і селькорів; покищо комісія звязалася з селькорами „Радянського Села" та „Селькор України". Для інструктування та обслуговування цих кореспондентів видається бюлетень. З инших видань комісії цікаво відмітити три книжки „Етнографічного Вістника" (четверте число друкується, а пяте готується до друку).

З праці, що провадиться в самій комісії, треба відзначити працю над складанням бібліографічного покажчика для українського фолькльору (зібрано понад 10 тисяч карток), а поруч над мітольоґічним українським словником. Треба відзначити також працю членів комісії над неопублікованими матеріялами з історії української етнографії, що правадиться як на Україні так і за межами її, напр. в архівах Москви та Ленінграду.

Останніми часами, між иншим, надійшли до комісії деякі старовинні книжки, а також цінні неопубліковані етнографічні матеріяли, як нпр. Дерменського (50-х рр. XIX ст.) а-бо музично-етнографічні записи проф. кол. Петербурської Консерваторії Рубця.

НАЙШЛИ!

Польські верховодячі кола таки найшли „учцівого старорусина" на становище накинегого комісаря „Народнього Дому" у Львові. Тому, що ніякого було залишити на цім становищі осталеного Льва Черкаського, іменовано комісарем теперішнього управителя філії української гімназії — Ярослава Вербицького, особистого приятеля і однодумця Черкавського. Оба вони — і Черкавський і Вербицький — в ласках у вшехпольків. А, як бачимо, в політиці на західноукраїнських землях вшехпольські впливи мають рішаюче значіння і у „моральних санаторів".

ПОЛЬСЬКИЙ СОЙМ ІГРАШКОЮ В РУКАХ ПІЛСУДСКОГО

ВАРШАВА, 25. марта. — Маршалок Пілсудскі замкнув сесію сойму так несподівано, що його ніхто не міг навіть надіятися. Сойм замкнено в хвилі, коли він був в розгарі нарад і ухвалював закон про автономію міст.

В той спосіб показав Пілсудскі свою силу, зазначуючи, що він не потребує числитися з парляментом. Він зазначив, що сойм був скликаний тільки для ухвали буджету і на тім має бути його робота скінчена. Коли його буде треба, він його знова скличе. Перед замкненнем ратифіковано в соймі договір приязни з Югославією.

ОБСТРІЛЮЮТЬ МІСТО НАНКІНҐ З БРИТІЙСЬКИХ І АМЕРИКАНСЬКИХ КОРАБЛІВ.

ШАНГАЙ, 25. марта. — Командант британської фльоти адмірал Гаф вислав запит до американського адмірала Вилиємса в справі повзяття острих мір проти кантонської армії в Нанкінґ. Він каже, що тільки обстрілюванием важніших мілітарних позицій дасться успокоїти зворохоблене населення і війско та вратувати численну американську колонію в Нанкінґ, якої життє сильно наражене. Вилиємс дав на це свою згоду. Це саме уможливило вже чужинцям, особливо Американцям, втічи на кораблі і спасти життє.

Між забитими находиться французький священик, якого мав застрілити китайський офіцир і Вилиємс, заступник президента нанкінґського університету.

БРИТІЙЦІ ЗАДЕРЖАТЬ ХОЛОДНУ КРОВ.

ЛОНДОН, 25. марта. — Мимо послідних серіозних подій, які зайшли в Китаю, коли Кантонці заняли Шангай, не буде на разі зміни в відносинах британського уряду до Кантонців. Уряд готов далі ввійти з ними в пертрактації що до ревізії дотеперішних договорів. Уряд є рівнож і проти оружної інтервенції, якої одначе буде змушений хапатися тоді, коли життє британських горожан буде далі загрожене. Консервативні знова круги заявляються за політикою острої руки.

ГЕРМІНА ХОЧЕ БАВИТИСЯ В ЦІСАРЕВУ.

БЕРЛІН, 25. марта. — Жінка б. кайзера Герміна, яка задумує вернути до Берліна і замешкати в палаті Унтер Ден Лінден, заповідає цілу серію двірських балів. Кажуть, що вона хоче в той спосіб згуртувати біля себе приклонників кайзера і загріти їх до агітації за поворотом Вільгельма до Німеччини.

НІМЦІ БУДУЮТЬ ВЕЛИЧЕЗНИЙ ЦЕПЕЛІН.

БЕРЛІН, 25. марта. — За допомогою еспанського уряду компанія Цепеліна вкінчить в короткім часі будову великанського розміру Цепеліна, який буде призначений до воздушної плавби між Севілею а Буенос Айрес в Полудневій Америці.

АЙТЕЛ І ЛЮДЕНДОРФ ЗАМІШАНІ В УБИЙСТВІ РАТЕНАВА.

ГІССЕН, Німеччина, 25. марта. — Слідчий суддя дослідить до вишукання правди, чи другий син кайзера Айтел і ґенерал ЛюденДорф були замішані в убийстві міністра фінансів Ратенава. А є познаки, що ЛюденДорф був таки замішаний в ту справу.

ВИГОВОРИВСЯ ПІДЧАС ХОРОБИ.

БЕРЛІН, 25. марта. — Герберт Сандовскі, якого держить берлінська поліція як того американського полісмена, що обрабував дім Мозеса Тайлора на горі Кіско в 1925 році, попав задля хороби до шпиталю. Підчас горячки признався він до своїх крадежей та подав місце, де має заховану крадену біжутерію. Коли відчинено його скринку, знайдено там перли і ріжні дорогоцінні камені, між якими був жемчуг, що вартує $3,000.

ЖУРЯТЬСЯ ЖЕНЯЧКОЮ КНЯЗЯ ВАЛІЇ.

МАДРИД, 25. марта. — Всі часописи займаються весь час тим, що це за причина, що князь Валії не жениться. І де тільки він не зявиться, сейчас звязують його особу з женячкою. От тепер іде він в гостину на Великодні Свята до еспанського короля. А що в той час введуть найстаршу дочку короля Беатріче до товариства, газети розписуються вже про те, що князь Валії женяться з Беатріче.

ПРИХОДИТЬ ДО ПОРОЗУМІННЯ МІЖ ЮГОСЛАВІЄЮ А ІТАЛІЄЮ.

ПАРИЖ, 25. марта. — Напруженне, яке панувало в послідних днях між Італією а Югославією в справі Албанії, починає остигати. Завдяки Чемберлейнови і Бріянови далася Югославія наклонити до цего, щоби заключить з Італією спеціяльний договір, яким обі ті держави гарантували би самостійність і ненарушимість албанської території. В Італії, як кажуть, така розвязка справи знайде прихильність. Попри те малаб відбутися ревізія щодо тих закидів, які пороблено Югославії в справі зброєння.

З инших знова жерел подають, що на югославянській границі збираються албанські повстанці, які хочуть повалити албанського президента Зогу, а Італія знова збирає війська зі свого боку.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЖЕРТВИ ВУЛИЧНОГО РУХУ

Начальник комунікаційної ради нюйорського департаменту поліції виголосив в Ню Йорку відчит про заряд комунікацією в великім місті. Говорив він, звичайно, про те, яких способів уживає поліція, щоби запобігти випадкам на вулицях, але сказав при тому такі річи, які дотикають жизненних інтересів кождого горожанина.

Говорив він, — а що він говорив, то все основане на фактах, виказаних поліційними рекордами, — що в кождім великім місті е вулиці, які можна вважати справдішними вулицями смерти, бо на них случається правильно велике число всяких нещасних випадків. Поліція може заводити там ріжні способи освітлювання вулиць, найкращі методи сиґналізації, видавати грубі тисячі й сотки тисяч, а мимо сього се все не потрафить таки запобігти всім нещасним випадкам.

Як примір бесідник подав Першу Евеню в Ню Йорку. Міський уряд та поліція знали добре, що се вулиця, своєю комунікацією дуже небезпечна, і поклали на неї бачнійше око. Мимо сього, не дивлячися на найкращі старання, за послідний рік на сій одній вулиці автомобілі вбивали пересічно одну людину на кождого півтретя блока.

Природна річ, що поліційний уряд дивився на се питанне зі становища поліції. Горожанин однак мусить на ту саму справу подивитися й з другого, більше особистого становища. Для полісмена важне, що можна зробити при найкращих стараннях, а для горожанина важне питаннє: що робити, коли поліція каже, що вона не може запобігти всім нещасним випадкам на вулицях міста?

Таке питаннє мусить поставити собі кождий мешканець великого американського міста, і коли він думаючий, він може мати лишень одну відповідь: Коли комунікація („трафік") по американських великих містах дійшла вже до того, що навіть поліція безсильна супроти нещасних випадків, то кождому горожанинови треба приняти сі випадки як звичайну річ та приготовитися на них як проти природного нещастя.

Проти всяких таких нещасть культурні люди захороняються при помочи асекурації, обезпечення. Градобиттє, повінь, пожар, випадок на морю, смерть людини, — отсе все ті нещасні випадки, проти котрих культурні люди забезпечуються асекурацією.

Жертвами нещасних випадків на вулицях падуть передовсім діти. Тому, чим більше зростає рух на вулицях американських міст, тим більше культурні люди обезпечують своїх дітий.

МОЖЛИВІСТЬ НОВОЇ ВІЙНИ ТА ДЕЩО ПРО БОЛЬШЕВИЦЬКІ „ПОРЯДКИ"

(Оригінальна допись до „Свободи").

II.

Є легко зрозумілою річею, що роблячи основний порядок з царським політично-суспільним устроєм — большевицька революція не дуже могла перебирати в засобах. Де дрова рубають—там тріски летять, хотя і це треба признати, що потоки безвинної крови, що при тій операції поплили — булиж всеж таки за широкі і за глибокі. Нагадаю тут лиш еще раз на розстріл чотирох соток невинних людий з нагоди замаху на Леніна.

Та коли революція уже удалася і заведено новий лад— то можна було сподіватись, що крівавий режім большевицький якось притихне і перейде бодай у нові, лагіднійші форми.

Так і справді виглядає на око, але так в дійсности не є, — і коли підчас так званого „военного комунізму" справляла кріваві банкети так звана „чека", то тепер — хоч менше демонстративно — гуляє так зване Г. П. У.— цебто **„Ґосударствйонное політическое Управленіе".**

Іменно в Совітськім Союзі (в котрого склад входить і Радянська Україна) виконує те преславне Г. П. У. тайне судівництво в справах політичних і лиш часом, виімково дозволяє воно на устроюванне публичних розправ карних в своєрідних судах а то з великою театральною обстановкою.

Г. У. П. є простим орудієм в руках комуністичної партії і виконує сліпо її прикази. Воно держить в руках цілу Совітську Републику і цілий державний апарат її.

Очивидна річ, що тут не може обійтися без дуже розгалуженої шпіонажі. — Та шпіонська сіть обіймає **80** відділів. Найгустійше є обсаджені міста властивої Росії, так як є там аж **47** ґуберніяльних та окружних відділів.

На Радянській Україні є **12** тайних шпіонських відділів, що слідять і підслухують на кождім кроці Українців.

Для шпіоновання Білорусинів є призначених три відділи а на „Закавказькій Федерації Републик" є таких відділів чотири. Окрім того є еще **10** обласних (окружних) відділів.

Г. П. У. має в своїх урядах біля **сто тисяч людий,** з чого **11** тисяч є призначених спеціяльно до перевозу арештантів. Є вони поділені на чети, так що кождий відділ Г. П. У. має свою чету (ріжної скількости людий) а крім того є більші чети в ґуберніяльних містах як Москва, Ленінґрад, Київ, Харків, Минськ і т. ин.

Окрім асистенції при домашних ревізіях та відставлюванню арештантів — мають ті чети давати також поміч місцевій міліції з нагоди розрухів, бунтів і таке инше, а то — на приказ начальника Г. П. У.

Річний буджет того „Ґосударственного Політического Управленія" виносить більше як **сто десять міліонів долярів.** Тут однак не є вчислені ті кольосальні суми, котрі є призначені на воєнне шпіґунство в чужих державах, котре виконують цілком инші розвідовчі відділи, що підлягають безпосередно большевицькому ґенеральному штабови. Ті шпіонські відділи входять в склад так званого „разведупра", цебто „разведочного управленія". Через таке скороченнє большевики заощаджують аж цілих шість складів. Для них і це добре: щоб лиш не так як другі люди. І це їм вже видається великанською реформою, що їх ставляє висше понад всіми смертними. Одним словом — раденькі, що дурненькі. Коби лиш та радість не була получена з такою нечуваною кровавою діяльностю, якою є власне робота Г. П. У.!

Робота та відбувається в так званих „кабінетах".

В послідних часах бачимо дуже інтензивну роботу у **„східнім відділі",** що очивидно стоїть в звязи з розвоєм відносин у Китаю та на Далекім Сході взагалі. Той відділ удержує тисячі платних аґітаторів. котрі ведуть пропаґанду так у кантонських військах як і у арміях Чанґ-Со-Ліна.

Тому відділови є підчинені також всі урядовці і цивільні службовики всіх підприємств на Далекім Сході (Дальнім Востоці) та в Китаю, котрі займаються шпіонажею.

Найбільше переполоху робить в Совітськім Союзі відділ III-ий або так званий **„тайний",** хотя впрочім взагалі вся робота Г. П. У-я є окружена великою таінственностю. На чолі того відділу стоїть кровожадний Латвієць **Дерибш.**

Т „тайнім кабінеті" Дерибша „працюють" майже лиш самі старі, випробовані чекісти. Там потай миру западають смертні вироки, там рішають про долю всіх невигідних для большевиків, для комінтерну (комуністичного інтернаціоналу) та для Г. П. У. — людий. — Той „тайний кабінет" видає прикази про скритовбийства, та про нечайні поривання. — Найбільший вплив має той відділ на біг внутрішної політики в Совітах.

Правою рукою „тайного кабінету" є **„кабінет реєстраційний".** Є там сотки тисяч осібних записок (картотек) про ріжних підозрілих політично людий. Як бачимо і при совітськім устрою є катеґорія „неблаґонадьожних" — як колись було і за царату. До того кабінету надходять і тисячні фотоґрафії тих людий, що стараються о пашпорти в совітських заграничних посольствах. Там також ведуть списи і записки про тих чужинців, що є делеґовані до совітського правительства яко консулі, посли і т. ин.

Ціла та робота стоїть знову в звязи з **„відділом заграничним" Трилíссера,** що працює найбільше на вні. Тут належать ті урядовці, що вправді удають дипльоматів і є приділені до большевицьких посольств заграничних, але фактично стоять на службі „Ґосударствйонного політическаго Управленія". — Є їх разом **біля пів тисячі.**

Їх робота є окружена такою таінственностю, що ані совітські посли ані навіть закордонний комісаріят (міністерство) не мають поняття про їх роботу яко урядовців Г. П. У.

Крім того маса таких аґентів живе за фальшивими пашпортами і під всілякими видами в центрах російської, української і ин. еміґрацій заграницею. Вони мають за завдане слідити тих еміґрантів, вносити між них роздор („розслоювати"), намовляти до повороту і остаточно готовити їм погибель.

Загально відомою є доля старого **князя Долгорукова,** члена давної партії кадетів (конст. демокр.), котрий в перебранню московського „путника" з простого народа відвідав цілий ряд міст своєї нещасної вітчини.

Його зловлено підчас другої такої подорожи, бо перша удалася йому дуже щасливо і він всьо, що на власні очи побачив — описав потім в заграничній пресі.

Це дало „Ґос. Пол. Управленію" много до думання і воно при помочи своїх заграничних аґентів розвідалося про час і напрям другої такої виправи Долгорукова, так що його потім зловлено.

З тих заграничних аґентів Г. П. У. рекрутуються між инчим і ті ріжні добровольці, що зголошуються у чужих правительств та жертвують їм свої шпіонські прислуги— а є в дійсности аґентами Совєтів.

Ось як виглядає в головних чертах той кровавий скорпіон, що своїми лабами обіймає не лиш всі прояви публичного життя в Совітськім Союзі (отже і на Рад. Україні) але старається захопити якнайбільше впливів і заграницею його. — Чиж диво, що загрожена совітською аґітацією (про котру би треба ще осібно написати) Анґлія готовиться до завдання такій державі смертельного удару?

Нашим нещастем є лиш та обставина, що Рад. Україна є частиною тої держави та що головні предстоячі воєнні змагання будуть після всякої правдоподібности відбуватися на її (та на білоруських) землях.

Загальним переконаннем є, що і тепер це буде — з уваги на ще неповне приготованнє по нашім боці — еще передчасним. Але щож робити! Не від нас самих залежать великі історичні події. І тому — щоби і не було — старáймося бути бодай після нашої спромоги — готовими на всякі можливі історичні появи і події.

Іван Наконечний.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Н. Хабінець, Ню Гейвен, Конн. — Віднесіться таки до відділу, нехай відділ самий дасть жертву для хорого члена та посвідчить, що він заслугує на допомогу. Тоді доперва буде можна знати, що просьба справді заслугує на попертя.

Іміґрант. — Коли американський уряд прийде до переконання, що треба відправити („депортувати") котрогось міґранта, бо він прибув сюди незаконно, то він придержується при сьому такого правила: Коли іміґрант просив американського конзуля в якомусь краю о візу, але йому її не дали, а він відтак дістався до Америки без візи, то такого іміґранта по зловленню відставляють до краю, де він просив о візу. Колиж іміґрант нігде американського конзуля о візу не просив, то такого відставляють до держави його уродження.

Гр. Б. К. — Кромі Линколна з руки вбийника згинули ще два американські президенти, а саме Джеймс Ґарфілд, котрого вбив в 1881. Ґотіє, та Вилиєм Меккінлей, котрого в 1900. році вбив Поляк Лев Чолґош. Ґотіє повішено, а Чолґоша страчено на електричнім кріслі.

І. П-і, Плейнфілд, Н. Дж. — Ви взялися полемізувати не зі статею, але з оголошенням. До сути Вашого заміту треба сказати, що навіть як би так було, як Ви кажете, то слова компанії в оголошенню були невинним захвалюваннєм, яке є просто у всякім оголошенню.

„Поміч". — Витинки з ґазет в листах посилати можна, і за те ніхто не може бути караний. У справі Ваших віршів відповімо Вам пізнійще під сим самим прибраним Вами іменем.

Витинки з ґазет редакція одержала від гр. К. Лесюка, Ню Йорк. Дякуючи всім, що надсилають витинки, редакція просить їх рівночасно зазначувати на кождім витинку, з котрої він ґазети та з якої дати він походить.

Конан Дойл.

ЗНАК ЧОТИРОХ.

(4)

— Але ж яке дивне відшкодування! І як дивачно виконане! Чому ж він написав листа аж тепер, а не ще перед шістьма роками? Крім того він каже, що вона дійде до свого права. Чи це має значити, що її батько ще живе? Тяжко повірити. А про иньшу кривду ми в цьому випадку не знаємо нічого.

— Очевидно, тут багато ще неясного, сказав Говмз задумано; але сьогоднішня стріча усуне всі труднощі. Бачите, ось власне надїздить панна Морстен. Чи ви цілком готові? Добре, так ходіть вниз; не можемо тратити ні хвилини часу.

Я вхопив капелюх і мою найтяжшу палицю; одночасно я завважав, що Говмз взяв зі столу свій револьвер і встромив до кишені. Він ждав, очевидно, що при нашому вечірньому підприємстві може прийти до поважних подій.

Панна Морстен була вкрита темним плащем, її виразисте обличча мало рішучий вигляд, але було бліде. Вона не була б хиба жінкою, якщо б не була неспокійна перед такою дивною пригодою, на яку ми вибиралися; але її самоопанування було достойне подиву і вона відповідала без вагання на всі питання, які завдавав їй Говмз.

— Майор Шольто був дуже довіреним приятелем мого батька. Батько згадував його часто в своїх листах. Майор і мій батько командували обидва військами на андаманських островах і це витворило між ними, очевидно, найтісніщі звязки. О, — тепер приходить мені на думку: у батьковому столі був дивний папір, якого ніхто не міг зрозуміти. Не думаю, щоб він міг мати яке значіння, але я принесла його на випадок, що ви захочете його бачити. Ось він.

Говмз розвинув старанно папір, розпростував його на коліні і приглядався йому докладно з усіх боків через свою люпу.

— Це правдивий індійський фабрикат, завважив він. Він мусів колись бути прибитий шпильками на дошці. На ньому є плян великого будинку з багатьома салями й коридорами. На одному місці намальований червоним чорнилом маленький хрестик, а над ним написані олівцем, але замазані слова: „3,37 з ліва". Тут в лівому куті видно якийсь куріозний гієрогліф: чотири хрести в одному ряді, їхні рамена дотикаються. Побіч того простим незугарним письмом написано; „Знак чотирох — Джонатан Смоль, Магомет Сінґ, Абдуляг Хан, Дост Акбар".— Яке відношення могло б це мати до нашої справи, цього не знаю. Але це, очевидно, важний документ. Він мусів бути старанно переховуваний в хустині; бо обидва боки його однаково чисті.

— Ми найшли його в батьковому портфелі.

— Сховайте його добре, панно Морстен; хто зна, коли він нам ще може придатися! Я починаю припускати, що тут ходить таки про більш заплутану справу, як мені спершу здавалося. Мушу ще раз над тим подумати.

Він оперся в візку. По його насуплених бровах і непритомному погляді я бачив, що він дуже напружено думає. Аж до кінця нашої їзди він мовчав без перерви, а панна Морстен і я у двійку балакали придавленим голосом про можливі вислїди нашого діла.

Був понурий вересневий вечір; густа, вохка мряка лежала над великим містом і стелилася брудними хмарами по болотистих вулицях. Ліхтарні здовж „Побережжа" виринали з темряви як матові світляні плями і кидали своє слабе, круглаве світло на мокрий брук. Жовті світла з склепових вікон кидали крізь мрячне повітря впоперек многолюдної головної вулиці своє то ясніще, то темніще проміння. Було щось непривітного, страхітного в тому, як через ті вузкі світляні смужки мигали безконечні ряди облич — смутних і радісних, зажурених і веселих. Як одно людське покоління по другому, так і вони пересувалися з темряви на світло і пропадали знов у темряві. Звичайно такі речі не роблять на мене так скоро вражіння, але цим разом і понурий вечір і наше дивне підприємство причинилися, мабуть, до того, щоб настроїти мене більш хмарно; я завважував, що панна Морстен була теж опанована подібними почуттями. Один Говмз був вищий від усіх таких зверхніх впливів. Він держав на колінах свій записник і при світлі своєї кишенькової ліхтарні писав час до часу всілякі числа та замітки.

При бічній брамі театру „Ліцеум" стояла вже густа юрба людей, а перед головний вхід заїздили довгим рядом коляски й повозки та лишали своїх пасажирів; гарно вдягнені панове і пані, закутані в шалі і сяючі діямантами, висідали з них і йшли спішно в театр. Коли ми дійшли до третьої кольони, тобто до місця нашої стрічі, заговорив до нас малий, чорний мущина в одязі візника: — Чи це ви супроводжаєте панну Морстен? спитав він. — Панна Морстен це я, а ці два панове це два мої приятелі, відповіла вона. Він звернув на нас пару своїх допитливих очей з гострим, пронизливим поглядом.

— Вибачайте, пані, забурмотів він понурим голосом, але я маю просити вас запевнення, що ніодин з ваших товаришів не є поліцейським урядником.

— На це я можу дати вам слово, була відповідь.

Він свиснув голосно і зараз заїхала повозка. Якийсь мущина провадив коня за поводи і відчинив нам дверцята. Ми сіли в повозці, незнайомий візник сів на козлі, ляснув батогом і пігнав з нами з шаленою скорістю через мрячні вулиці. Мені було дуже дивно на душі. Ми їхали до невідомої цілі, до невідомої мети. Або покажеться, що ціле запрошення було велике обманство — але цього не можна було припустити — або ми мали поважну основу надіятися, що тут ходить про важні відкриття. Поведення панни Морстен підчас їзди було рішуче і спокійне, як звичайно. Я пробував вправді розвеселити її і заняти оповіданням моїх пригод в Афґаністані, але мушу признатися, що я сам був надто схвильований і цікавий на речі, що мали збутися, щоб міг був ясно розказувати. Ще сьогодня вона каже, що я розповідав їй зворушливу анекдоту про рушницю, яка серед ночі заглянула до мого шатра та що я стріляв нею за тиґром. Спершу я ще міг слідкувати трохи, куди ми їдемо, але далі — чи то через швидкість нашої їзди, чи через мряку — я втратив скоро, при моїм і без того обмеженому знанні Лондону, цілковито нитку і знав тільки одно, що ми мусіли проїхати дуже довгу дорогу. За те Шерлок Говмз ні разу не забувався. Коли наш візок переїздив через ріжні площі і незлічимі поперечні вулиці та вузкі вулички, він бурмотів під носом назву вулиць;

— Рочестер-Ров, тепер сквер Вінцента; тепер їдемо на мостову вулицю. Здається, що їдемо. Дійно, так я й думав! Тепер ми на Воксгольському мості. Бачите, он там блищить ріка! За хвилину ми бачили справді, як широка, спокійна вода Темзи блестіла в світлі ліхтарень; але наша повозка гнала далі, і за хвилину ми знов були серед лябіринту вулиць по другому боці.

— Вордсворт-Род, сказав мій товариш. Прайорі-Род, Лярколь стріт. Наша пригода не веде нас, здається, у панські квартали. Справді, ми заїхали були в дуже далекі, мало принадні околиці. Наперед прийшли довгі ряди одноманітних цегляних домів, яким надавали деякої ріжноманітности тільки яскраво освітлені тандитно причепурені шинки на рогах вулиць. Потім прийшли двоповерхові сільські доми з маленькими городцями, а потім знов безконечні ряди новіських цегляних будівель — ці велитенські ріжки, що їх висуває великан-місто на село.

Врешті наш віз задержався при третьому домі одної нової вулиці. Він видавався такий сам темний і незамешканий, як і сусідні доми; тільки з кухонного вікна падав матовий блеск світла. Але тільки ми застукали, як відчинив нам двері індійський слуга, з жовтим турбаном, в широкій, складкованій одежі і з жовтою стяжкою. Його орієнтальна постать виглядала дуже дивачно на тлі брами цього третьорядного передміського мешкання.

— Сагіб жде на вас, сказав він.

Він ще не скінчив, як з середини гукнув високий, тонкий голос:

— Веди їх до мене, Хітмутгаре, приведи їх зараз до мене в кімнату.

IV.

Оповідання лисого добродія.

Ми йшли слідком за Індійцем через брудний, лихо освітлений коридор; нарешті він відчинив праворуч двері. Струя жовтого світла, що привітала нас, освічувала малого мущину, що стояв серед кімнати. Його незвичайно висока голова була прикрашена нібе вінком щетинуватого, червоного волосся, зпосеред якого виглядала блискуча лисина, немов вершок гори зпосеред сосново лісу. Він сидів, не рухаючися з місця, з руками сплетеними судорожно, а його обличча дрожало без устанку; то раз прошибав його усміх, то знов ставало воно хмарне, але спокійне не було ніодної хвилини. Природа дала йому звисаючу спідню губу і ряд надто вистаючих, неправильних, жовтих зубів, які він силувався даремне сховати, суваючи без перестанку рукою по підборіддю. Не зважаючи на лисину, він мав ще цілком молодечий вигляд. Йому було, очевидно, ледви яких трицять років.

— Покірний слуга, панно Морстен, повторив він декілька разів своїм тонким, верескливим голосом. Ваш слуга, мої панове. Прохаю, заходьте в мою невеличку святиню. Вузко тут, але уладжено на мій смак: це оаза штуки серед страшної пустині південного Лондону.

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДІТРОЙТСЬКА ГРОМАДА ПРОТИ ЕПИСКОПА. БОГАЧЕВСЬКОГО.

З рамени української гр.-кат. церкви св. Івана вислано по відбутім дня 20. лютого мітінгу до Апостольського Делеґата у Вашингтоні письмо, з домаганням усунення епископа Богачевського. В тім письмі подано між иншим таке:

Bishop Dr. Constantine Bohachevsky instead of disseminating the glory of God among his dioceseners, propagated monarchistic ideas to such an extent that as a result there hardly remains a single locality where the Ukrainians live in which two warring factions have not arisen.

Before the arrival of Bishop Constantine Bohachevsky the Ukrainians lived together peacefully and harmoniously. Upon the assumption of his duties, there ensued an acrimonious contest between the antagonistic factions, and not only has harmony ceased to exist, but the people, perceiving the falsity of his intentions, by defaming our Ukrainian national ideals, by repudiating our democratic institutions, and even by revealing himself openly an enemy to the beloved regulations and privileges granted us by the Holy Union, gradually began to dissent from the Catholic Church. Consequently, during his two and a half years of administration, many thousands of the faithful Greek Catholics withdrew from his diocese.

We, the Greek Catholic Ukrainians love our adopted country, America, and hold her democratic ideals in high esteem. Therefore, we refuse to have anything in common with the monarchistic ideals propagated by Bishop Constantine Bohachevsky, as likewise, we cannot permit him to spread demoralization among our people in this country.

Our ancestors for hundreds of years endured bitter bondage from the Polish Government whose motto was, „Throw one Rusin upon another" that the Ukrainians may have incessant altercation among themselves, and Poland may gain by it. We have been fortunate in disencumbering ourselves from Polish rule and becoming American citizens where we could carry on our patriotic duties for our adopted country.

Owing to the fact that the method of Bishop Constantine Bohachevsky's administration has caused hatred among Americans of Ukrainian descent, the Ukrainian people have come to the conclusion that the Bishop, who is a forerunner of Poland in his method of ruling, was sent to the United States of America by the initiative of the Polish Government. Being American citizens we refuse to have any association with the Polish Government, therefore, we humbly beg that such a Bishop be given us as we, American citizens of Ukrainian descent, and not Polish Government, may desire; whom we may consider faithful to his religion, true to our Holy Rite, and who we know loves his people.

НЕ ВЗИВАЙ ІМЕНИ РІДНОЇ ШКОЛИ НА ДАРМО.

Уже третий місяць минає від часу, як ми обходили празник Різдва Христового. З нагоди наших празників ми завели на еміграції звичай жертвувати, кілько хто може на народні цілі, як Рідну Школу, інвалідів, сироти тощо. Се гарний звичай. Бодай у велике свято най наш нарід згадує про свій рідний край, про тих, котрі і тепер коротають свій вік під ляцькою навалою, котрі, захищаючи рідну землю від навали ляцької та московської, стратили своє здоровле, майно й життя.

Булоб тяжким гріхом супроти свого народа бодай раз в рік не зложити в день Різдва лепти на Рідну Школу, котра сповняє свою велику моральну місію серед нашого молодого покоління, з котрого має повстати много борців за волю й долю України.

Пишучи отсих кілька стрічок, я маю на думці наших патріотів, котрі надуживають імени Рідної Школи, які ходять з колядою, а ходячи говорять: збираємо на Рідну Школу, інвалідів, чи що там — а опісля обертають тоті гроші на ріжні льокальні і політичні чи навіть особисті цілі. Я гляджу за кождим числом наших часописей, за звітами з коляди по ріжних місцевостях, де я знаю, що її збирали. Але надармо! Звіту, як нема, так, здається, й не буде!

Тому, товариші поступовці і народовці, кличу до Вас: Віддайте Богови Боже, кесареві кесареве, а коляду Рідній Школі чи інвалідам, або сиротам!

Най не кличе голос конаючих сиріт Господа о пімсту!

Коли хто з Вас іде по коляді для місцевих цілий, то най не буде хитрим лисом ані вовком в барнячій шкірі, а говорить отверто: збираю на свою ціль, на свою церкву, на свою школу, — чи пропаґанду большевицьку.

Друга заповідь каже: Не взивай імени Господа твого надармо, а засада людскости противиться надуживати імени Рідної Школи на дармо. Це є злочином проти народа й його культури. Це є обман.

Тепер власне час покути великого посту і хто хоче уважатися справдішним християнином, най поверне Рідній Школі заподіяну кривду.

Степан Пельц,
Янґставн, Огайо.

ЧИ И У ДРУГИХ НАРОДІВ НЕ ТАКЕ САМЕ?

В римо-католицькій дієцезії Ровд Айленд сталася недавно подія, яка дала мені богато до думання, і яка певно дати мусить кождому, хто про неї прочитає.

В сій дієцезії є дуже богато французьких католиків. Прибули вони туди з Канади, де, як відомо, вони живуть збитою масою в провінції Квібеку, мають свої французькі школи, заховують свою мову, яка навіть уживається в законодатних тілах. Прибули перші Французи сюди вже давнійше, але богато наїхало їх головно підчас війни, коли в Америці йшли добре роботи й добре платилися.

Як вірні католики вони будували величаві церкви, школи, захоронки. Все те було католицьке. Всім правив римо-католицький епископ, котрим є славний тут Гикі, що має в Римі велике значіння. Хоча Гикі є Айриш з походження, Французи віддавали йому свої церкви під заряд. Вони не бачили, що се їм колись може пошкодити.

Але сталося те, чого Французи не передбачали. Недавно тому епископ Гикі постановив зібрати більший фонд на католицькі школи в своїй дієцезії та на удержаннє католицької ґазети „Де Провиденс Визитор". Епископ та його консисторія показали, кілько гроший треба на сі справи, а відтак сей потрібний видаток розділили на парохії. Кожда парохія мала зібрати певну, з гори епископом означену суму. Немовби наложено на них податок. Так має бути, сказав епископ, — і ти, як вірний католик, маєш сліпо слухати мого приказу.

Французи, як завзяті католики, булиби може виконували сліпо зарядження епископа, але в плянах шкіл вони побачили, що школи, які плянує епископ та консисторія, не будуть служити французьким католикам, а айриським католикам. Школи мали будуватися в парохіях айриських, і наука в них мала вестися не так, як Французи хотіли, а так, як хотів епископ, котрий є Айриш.

Пішла по французьких католицьких парохіях опозиція проти зарядження католицького епископа. Деякі французські католицькі парохії складали жертви, але богато відмовилося. Епископ почав тоді стягати з них примусом; маючи в своїх руках майже необмежену владу над кождою парохією, бо маєток кождої був записаний на нього, епископ став стягати з кождої ту суму, яку він визначив як церковний податок на шкільництво й ґазету. При помочи зависимих від себе парохів йому се вдалося зробити. Парохіяни протестували, але парохи, залежні від епископа щодо своїх посад, не дивилися на жаданнє вірних. Вони говорили в церквах з амбон, що вірні мають сліпо слухати свого епископа та йти насліпо туди, куди їх ведуть їх пастирі.

Та Французи були вірні католики, але вівцями таки бути не хотіли. Вони внесли скаргу до папського делеґата до Вашинґтону на свого епископа та зажадали звороту гроший, які епископ Гикі забрав з їх парохій без дозволу громад. Колиб папський делеґат не хотів вволити їх волі та казати епископови віддати забрані маєтки, то французькі католики просили делеґата о дозвіл пізвати епископа Гикі в державний суд о зворот маєтків. Воно просили делеґата о сей дозвіл тому, бо після католицького церковного права вірні не мають права позивати католицького епископа в суд, а той католик, що на се важиться, має бути виклятий з церкви. Делеґат епископови приказу не дав, а людям не дав дозволу позивати епископа в суд. Словом лишив їх безрадними, ще й порадив покоритися. Порадив їм „припинити аґітацію"...

Вірні подали скаргу в Рим, але Рим на се нічого не відповів. Видно, що він стояв за епископом і делеґатом.

Зрозумівши, що Рим стоїть проти них, а за епископом, французькі католики постановили боронити своїх національних прав у католицькій церкві при помочи американських судів. Недавно тому десять французьких католицьких парохій внесло до стейтового суду в Ровд Айленді позви проти епископа Гикі й ґенерального вікарія доі дієцезії, домагаючися звороту маєтків, побраних від французьких католицьких громад без згоди вірних. Пізвали в суд епископа без дозволу своєї церковної влади; значить, тим, що позивають, належиться в католицькій церкві виклятте.

Таке сталося в нашім стейті Ровд Айленді. А тепер дехто з читачів може скаже: То добре, що таке сталося в стейті Ровд Айленді, але що се може обходити нас, у стейті Илинойс, або в стейті Огайо, або хочби Українців зі самого таки Ровд Айленду? Чи ми Французи? Чи ми Айриші? Чи ми римо-католики латинського обряду? Що се може обходити нас, Українців?

А мені здається, що се мусить обходити нас, Українців. Наперед, нам треба знати, що не ми одні в світі побиваємося за своїми національними правами в римській церкві. Тут маємо Французів, які протестують проти того, щоби айриський бішоп уживав своєї влади в церкві на те, щоби попирати своїх Айришів, а кривдити французьких католиків.

А відтак, хто з нас не бачить, до чого хочуть повернути католицьку церковну політику ті, що хочуть уживати сеї церкви для гноблення? Що вони пробують під покришкою релиґії впакувати в своїх вірних сліпий послух для себе, такий сліпий послух, що навіть, якби сі пастирі сказали вірним вирекатися свого народа, то вірні малиби се зробити.

Як декому може здається, що тут не за нас говориться, то представмо собі, що буде з нами, українськими католиками за двайцять літ. Коли нашою церквою будуть далі правити такі командирі, як тепер, то вона стане латинською церквою. Нашими маєтками будуть заряджувати біскупи айриські, німецькі, польські, які будуть з нас стягати данину на цілі не українські, але німецькі, айриські, польські, а ми навіть слова протесту не будемо могли підняти. Се нас жде, коли ми нині не застережемося проти сього. Коли ми нині не переведемо боротьби та не захоронимо своїх прав, то за двайцять літ наші діти будуть вести сю боротьбу, яку ми повинні перевести нині, а коли наші діти не будуть мати змоги се зробити, вони будуть кмясти нас своїх нездарних чи темних батьків.

Н. К.

КАРНЕҐІ ПРИМІРОМ ДЛЯ НАС.

Ніхто так не слідив за тим, що буде в Карнеґі, коли суспендовано о. д-ра Жука, як ми в Филаделфії. Бо тут ведемо ми вже довго з епископом Богачевським завзяту і затяжну боротьбу. В нас то нарід чим далі тим більше бачить на власні очі, куди був би нас запровадив епископ Богачевський, колиб ми завчасу не полапалися були на його політиці. Ми бачимо, що одна тепер рада: стати одною лавою проти епископа і Скоропадщини, бо тільки тою дорогою усунемо хаос і привернемо лад. Тільки тоді, коли поставимося проти епископської політики і заряджень його прислужників так, як поставилася карнеґійська громада, коли підемо всі згідно й однодушно буде можна виробити ті права, яких добиваємося.

Не забуваймо, що в наших рядах маємо ще доволі побаламучених людей, які не розуміють тої боротьби, які все ще думають, що тут хтось воює проти віри чи церкви, що тут ходить о якісь особисті порахунки чи щось подібне. Ні! Тут ходить о добро української греко-кат. церкви самої і о добро українського народу. А чейже нема нікого між нами, який був би за тим, щоби наша церква була орудєм польської політики, А коли хто й є, то це побаламучена, неосвідомлена людина.

Час вже найвисший, щоби всі громади зробили у себе порядок, щоби позбулися ляцьких наймитів, коли вони в них є, та щоби станули до боротьби за наші народні і церковні права в той спосіб, як це зробили наші чесні браття в Карнеґі.

Д. К.,
Филаделфія, Па.

ДЕЛЕҐАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТОРІВ ВИЇХАЛА ЗА КОРДОН.

За постановою правління Вукопспілки виїхала за кордон спеціяльна комісія українських кооперативних робітників для ознайомлення з торговельною роботою кооперативів закордону. Комісія вивчатиме постановку оперативно-торговельної, рахункової, учотно-статистичної та складської роботи не тільки в кооперації, але й у приватній торговлі для використання всього цього при раціоналізації нашого кооперативного апарату. Поруч з цим комісія ознайомиться з деякими промисловими підприємствами, що мають інтерес для української кооперації. Наприклад вивчатиметься елеваторне будівництво, орґанізація різниць, хлібозаводів і т. д., взагалі все, що буде потрібне для поліпшення українського кооперативного господарства.

Комісія виїхала на три місяці і за той час має відвідати кілька країн Европи та Америки.

ТЕАТР І МУЗИКА.

„Wolf's Clothing" в Театрі Roxy.

С. Л. Ротапфел вибрав штуку Братів Ворнерів **„В одінню Вовка"** на другу виставу в новім ROXY THEATRE, котрий отворено в перше 11. марта сього року в Ню Йорку та від того часу тішиться незвичайною популярностю. В сій штуці виступає головним артистом Монте Блю, а Петсі Рут Милер виступає в титуловій ролі сеї штуки, яка походить зпід пера Артура Сомерса Ровча.

В сій штуці, яку для фільми приготовив Даріл Френциз Занук, а якою підчас ставлення заряджував Рой Дел Рут, Монте Блю переходить через довгий ряд труднощів, більше або менше гумористичних. Попирає його та штовхає його до них панна Милер, котра одіта в прекрасну одіж, опанувала уяву молодого чоловіка серед кількох захоплюючих пригод. Визначні ролі в сій любовній грі в собвею мають Доґлас Джерард, Люис Гарвей та Джан Милджен.

В сцені „Лебедя", написаній Камілом Сен Саен, спеціяльно приготованій для сеї сцени, виступить відома співачка Марія Ґамбареллі, а з нею балет і хор.

Театральна трупа відограє скорочену верзію „Пошукувача Маєтків" Виктора Герберта, а Доґлас Стенбері відспіває в супроводі хору пісню Киплинґа в укладі Олі Спікса.

ЖАРТИ.

Французький гумористичний письменник Трістан Бернар викінчував в одній купелевій місцевости свою нову комедію. За стіною мешкала якась жінка, котра, головно вечерами, ріжними шелестами і галасами унеможливлювала Бернареві працю. Письменник хотів би був за те пімститися на ній. Одної суботи вечером приїхав чоловік тої жінки з Парижа, щоби хоч один день провести з нею над морем. Чоловік дуже ніжно давав докази радости, що бачиться з жінкою, а жінка висловлювала цю радість дуже голосно. Тепер скористав із того Бернар. Застукав до дверей, що відділювали його кімнату і сказав голосно: „Прошу бути тихо! Постійно повторюється це що вечера!"

Вейтер (до власника гостинниці): Той гість під вікном жаліється, що має за мало мяса на тарілці.

Гсподар гостинниці: То треба йому подати тесаме мясо на меншій тарілці.

Господиня (до служниці): Що то є, Олено, що скільки я разів увійду до кухні, ніколи не застану вас при якійнебудь роботі.

Служниця: Та бо пані мають ґумові обцаси.

— Як жеж справується твоя нова секретарка? Чи добра з неї урядничка?

— Знаменита. За чотирнацять днів усе в офісі так порозкидала, що я без неї взагалі вже в нічому не визнався би.

ЧЕРГОВА КОНЕЧНІСТЬ.

(ФОНД БУДОВИ).

Життя, цей безупинний — раз слабший, раз сильнійший — рух, не має таких то незмінних законів і форм, які не вимагалиб защораз перевірень, змін і доповнень у подробицях. Що сьогодня видавалося метою, завтра показується тільки засобом, що сьогодня недосяжною закінченою ідеєю, завтра дрібним не вистарчаючим домаганням. Оці перевірювання та їх здійснення становлять якраз і рух, життя.

Такі думки насуваються, коли ми застановлялися над тим, чи можна „Рідній Школі" висувати нові домагання попри дотеперішні, це є попри домагання зорганізованої піддержки з боку громадянства самої справи виховання. Воно правда: домагання „Рідної Школи" зростають з кожним роком. ба й кожним місяцем, бо зростає свідомість маси, а з нею родяться нові потреби. Але так мусить бути. Це якраз ознака, що ми не тільки живемо, але й розростаємося. На всякий випадок це знов не так великі домагання, щоб їх не можна виповнити. Буджет „Рідної Школи" на біжучий рік 1,485.954 зол., не такий то вже понад сили народа. Це робить раптом по 20 сот. річно на душу, чи там по 1 зол. річно на українську родину. Сама українська інтелігенція в силі з легкістю покрити цей буджет, не закидаючи навіть всяких маскарад, на які прецінь ніхто не жаліється так, як на конечність дрібного датку для „Рідної Школи".

Одначе покищо не заходім у сферу мрій. Треба вперед мати відповідно вихований загал, а що йно тоді розумувати, що ми моглиб зробити. А всеж таки з дечим не можна підождати, аж на ті вимріяні часи.

Як звісно, весь прибуток „Рідної Школи", що складається з добровільних датків, які все ще не увійшли в обовязковість загалу, йде на біжучі видатки звязані з удержанням власного приватного шкільництва (інвентар, чинші, платні вчительства), та видатки злучені з обороною приватного й державного шкільництва. Всяка инша потреба, хочби як пекуча, яка виросте поза тим, являється не на місці, але прямо паралізує засадничо діяльність Товариства. Але є потреби, які дається вправді в деякий час пересунути, та не можна їх не признати. От н. пр. деякі наші школи не мають відповідного приміщення. Тягнулося, доки було можна, доки дана школа не розрослася. На щастя надходить такий час, що давні приміщення не тільки не відповідають вимогам шкільних приписів, але в найблищій будучности не може бути мови про поміщення тої української молоді, яка до тих шкіл напливає.. Вже не говоримо про такі місцевости, де є можність наймати дім на школу, але є такі місцевости, де школи розвиваються нормально, а піднаймити приміщення з льокальних оглядів не дається. Виступає невідхильна конечність будови власних домів у деяких місцевостях на приміщення школи. „Рідна Школа" свідома того, що вона не є товариством для здвигнення домів, що будова в теперішний час це страшна річ; але трактуючи саму будову дому як засіб до здійснювання свого завдання, „Рідна Школа" часом не може тої ділянки усунути зі списку своїх конечностей. Кружок „Р. Ш." у Дрогобичі, удержуючи свої три приватні школи, мусів розпочати для них величезну будову, яку веде вже повні два роки. Станиславів, не маючи приміщення для своєї приватної, народньої і промислової школи, мусів здвигнути поверховий будинок (з верха ще не викінчений). Двоповерховий будинок яворівської приватної школи теж з надвіря не викінчений. Поверховий будинок у Збороові і не сплачений і не докінчений. У Львові, в будинку „Р. Ш." при вул. Мохнацького міститься 4 школи, тому настала конечна потреба вибудувати власний поверховий будинок, якого будова вже другий рік застановлена, бо кружок мусить сплачувати довги за дотеперішні матеріяли. На львівському передмістю Багданівці роками мокнуть мури без даху на будинку, в якому має міститися приватна українська школа. Села Свидниця (Яворівщина) і Посверж (Рогатинщина) теж мусіли почати будову для своїх шкіл і не можуть докінчити; збирається Жабє будувати дім для своїх шкіл.

Здавалосьби, що супроти того не можна „Р. Ш." думати про инші будови. Та ні: Чортківським і Золочівським школам грозить упадок, Лежайськ мусить мати Захоронку, а щоб її оснувати, місцеві обставини вимагають конечної будови дому. Всіх цих потреб не можна покищо заспокоїти місцевими засобами. Деякі з повітів вже перетяжені. Треба конечно акцію сцентралізувати. І Головна Управа постановила створити **Фонд Будови,** щоб не вязнити біжучих впливів призначених стисло на потреби виховання.

Не зменшуючи датків на ведення й розбудови приватного шкільництва мусить українське громадянство мати на очах і сю пекучу потребу, якою є Фонд Будови. Будівельна Комісія зложена з інжінірів буде виготовляти зглядно перевірювати пляни з огляду на їх придатність на шкільні потреби. Фондом буде кермувати Головна Управа, розділюючи його в міру впливу готівки й узнаної потреби. Датки надсилати до Головної Управи „Р. Ш." зазначуючи „Ф. Б.". Фонд Будови буде ведений зовсім окремо від инших рахунків і льокований у банках. Датки будуть відповідно зареєстровані, а від 10 долярів у гору й відповідно **упамятнені.** До створення такого фонду завзиваємо українське громадянство на всіх українських просторах.

Не тільки всі поодинокі Українці, але й всі українські інституції мусять причинитися до створення такого конечного фонду в міру своєї спроможности і свойого значіння. Мусимо не тільки творити приватні школи, але й уможливити нашій молоді користати з них. Воно й не буде так важко, коли будемо мати на думці, що тільки один є правильний і певний шлях, яким повинен нарід іти до своєї великої мети, а це шлях невсипущої й зорганізованої праці.

Хто покладе першу цеглину?

Головна Управа

„Рідної Школи" у Львові, Ринок, 10.

ПРО ОДНО СЛОВО З БІБЛІЇ

ЗВІДКИ ВЗЯЛАСЯ ДУМКА ПРО МСТИВІСТЬ БОГА.

Вислід дослідів мадярського знавця Біблії.

У двайцятій голові другої книги Мойсея, вірш пятий, сказано: „бо я Господь, Бог твій, ревнивий Бог, що караю беззаконня батьків на дітях у третьому і четвертому роді тих, що ненавидять мене".

Ці слова дали привід до толковання, що Бог мстивий. Вони специяльно зацікавили мадярського дослідника Біблії Веняміна Доната. Знаменитий знавець гебрайської мови, Донат, що має тепер 71 років, провів богато часу над гебрайськими книгами дошукуючись правдивого значіння слова **„покед",** яке перекладено на всі мови, ідучи за латинським перекладом Біблії, словом „караю". Донат став на тому становищі, що 70 вчених, які перекладали Біблію за гебрайської мови на грецьку, переклали це слово „покед" неправильно. По думці Доната значить воно не „караю", а „пригадую собі". Він вишукав те слово у багатьох місцях гебрайського тексту і виказав, що воно має саме таке значіння, яке він подає.

Відкриттям Доната зацікавилася біблійна комісія в Ватикані, що займається тепер усуванням всяких похибок в латинському перекладі Біблії. Вона й запросила Доната до Риму, щоб він там виложив на засіданні комісії свої думки. І тиждень тому Донат їздив туди. Його приняв референт біблійної комісії в Ватикані в товаристві дванадцяти священиків в бібліотечній салі і завів його до голови комісії кардинала Ґаскеля.

Донат став пояснити слово „покед". По його думці дотичне місце треба перекладати так: „Бог пригадує собі гріхи батьків аж до четвертого покоління", а через те — треба розуміти дальше— „лагідніше осуджує внуків та правнуків". Кардинал Ґаскель з зацікавленням слухав викладу Доната, а після того показав йому листа єрусалимського патріярха, в якім той звертає увагу біблійної комісії, що уваги Доната про згадане місце в Біблії є правдиві.

По довгій диспуті, що велася між Донатом і кардиналом Ґаскелем при участи референта Кентена в трьох мовах: гебрайській, латинській та італіянській, кардинал Ґаскель погодився на те, що слово „покед" є щонайменше двозначне, отже може означати: „карати" і „пригадувати собі".

Комісія не прийшла покищо до ніякого остаточного рішення. Кардинал Ґаскель прощаючись з Донатом сказав, що комісія займатиметься цею справою на своїх чергових засіданнях і прийме або відкине толковання Доната. На останнє рішаюче засідання комісії попросять Доната також. Покищо Донат вернув до Будапешту та дальше працює над розсліджениям загадочного слова.

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

за місяць лютий 1927 року.

ВІДДІЛ 15.

Бр. св. Арх. Михаїла в Бріджпорт, Па.

Жертви з каси і від части членів проголошено	
Діслано від членів	$3.00
Разом	$3.00
Чарнецький михайло	$1.00
Шибаль Гнат	50
Ґрожінський Іван	50
Степаняк Василь	1.00

ВІДДІЛ 16.

Укр. Тов. Просвіта в Спрінг Валей, Н. Й.

Жертва з каси відділу	$ 5.00
Жертви від членів	15.00
Разом	$20.00
Брега Іван	$1.00
Ільків Кость	1.00
Кашинський Андрій	1.00
Кипчар Юрко	1.00
Роговський Кость	2.00
Смолій Михайло	1.00
Терпеливець Михайло	1.00
Загадайко Микола	1.00
Гнилишин Дмитро	1.00
Кріль Іван	1.00
Москаль Стефан	1.00
Сивенький Гилярій	1.00
Махомета Павло	1.00
Гарасимишин Іван	1.00

ВІДДІЛ 20.

Тов. Згода в Гамтрамк, Миш.

Жертва з каси відділу проголошена.	
Жертви від части членів	$70.00
Разом	$70.00
Турецький Павло	$1.00
Білик Дмитро	1.00
Богач Михайло	1.00
Буґель Миколай	1.00
Брунец Олекса	1.00
Чорній Михайло	1.00
Чорний Дмитро	1.00
Чепак Олекса	1.00
Чепак Василь	1.00
Чупа Михайло	1.00
Добуш Петро	1.00
Данилишин Теодор	1.00
Дербавка Анна	1.00
Годяк Василь	1.00
Гевко Микола	1.00
Глива Теодор	1.00
Якимів Михайло	5.00
Яловий Михайло	1.00
Ярема Олекса	2.00
Кук Іван	1.00
Крупка Йосиф	1.00
Крупка Іван	1.00
Киршак Петро	1.00
Кульчицький К. Іван	1.00
Миськів Григорій	1.00
Миськів Михайло	1.00
Мерещак Яків	1.00
Мосич Василь	1.00
Прихідко Йосафат	1.00
Романів Андрій	1.00
Рубаха Данило	5.00
Рунька Іван	1.00
Семайко Дмитро	1.00
Сосновський Михайло	1.00
Тарапата Ілько	1.00
Торопа Стефан	1.00
Васько Дмитро	1.00
Заблоцький Іван	1.00
Саґан Семен	1.00
Бодак Тимко	1.00
Федюк Михайло	2.00
Ґулавський Семен	1.00
Іваніцький Терентій	1.00
Білоус Атанас	1.00
Городицький Стефан	1.00
Годяк Йосиф	1.00
Костишин Василь	1.00
Кривенький Григорій	1.00
Юркевич Стефан	1.00
Кочан Андрій	1.00
Барладин Семен	1.00
Костишин Дмитро	1.00
Крук Микола	1.00
Мусій Теодор	1.00
Прихідко Яків	1.00
Прихідко Матвій	1.00
Поглод Стефан	1.00
Синютка Іван	1.00
Тріш Никола	1.00
Тріш Михайло	1.00

ВІДДІЛ 23.

Тов. Запорожська Січ в Дербі, Конн.

Жертви з каси і від части членів проголошено	
Діслано від членів	$2.50
Разом	$2.50
Томцьо Анна	$ 25
Возняк Іван	25
Білінський Никола	1.00
Маційовський Михайло	50
Мартишко Ілько	25
Карпиня Василь	25

ВІДДІЛ 57.

Бр. св. Петра і Павла в Когус, Н. Й.

Жертви з каси і від части членів проголошено	
Діслано від членів	$11.50
Разом	$11.50
Федик Петро	$1.00
Лозинська Марія	1.00
Маліґловка Теодор	1.50
Петрик Михайло	1.00
Ракочий Петро	2.00
Галашин Анастазія	1.00
Коба Іван	1.00
Столяр Іван	1.00
Сташко Василь	1.00
Заблоцький Никола	1.00

ВІДДІЛ 59.

Тов. Укр. Січ в Бріджпорт, Конн.

Жертви з каси і від части членів проголошено	
Діслано від членів	$3.00
Разом	$3.00
Кіндзерський Іван	$1.00
Бакай Григорій	50
Глива Іван	50
Галькевич Марія	1.00

ВІДДІЛ 62.

Тов. Згода в Вест Віладелфія, Па.

Жертва з каси відділу	$ —
Жертви від части членів	44.00
Разом	$44.00
Бончак Іван	$1.00
Бохняк Ілько	1.00
Юрків Михайло	1.00
Лукачович Василь	1.00
Маерський Мих.	1.00
Михальчак Семен	1.00
Пашук Антін	10.00
Розенбайм Ігнац	1.00
Сенів Іван	1.00
Туринець Олекса	1.00
Вовк Николай	1.00
Холявський Филип	1.00
Смольницький Василь	1.00
Бліхар Юрко	1.00
Бурич Микола	1.00
Холявський Григорій	1.00
Гатала Іван	1.00
Яцко Теодор	1.00
Козак Григорій	1.00
Кокодунський Петро	1.00
Сонич Василь	1.00
Староста Семен	1.00
Волчанський Василь	10.00
Піхурко Стефан	1.00
Сербін Юстина	1.00
Захар Прокіп	1.00

ВІДДІЛ 63.

Тов. Січ в Форд Сиrі, Па.

Жертви з каси і від части членів проголошено	
Діслано від членів	$8.00
Разом	$8.00
Дзуґан Діларет	$1.00
Шанайда Стефан	2.00
Заверталюк Іван	1.00
Зубик Орест	1.00
Зошак Мефтодій	1.00
Шийка Олекса	1.00
Шийка Іван	1.00